

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

Periocha In Primam Partem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

PERIOCHA IN PRIMAM
PARTEM.

DEVS optimus maximusque, primum ex nihilo calum & terram creauit: postea distinctis & perfectis rerum formis, hominem qui rebus omnibus praesesset, formauit: & ad eum (ut secundum rei cuiusque propriam naturam commode imperaret, & iuxta cuiusque convenientem modum prospiceret) adduxit animalia cuncta, ut videret quid vocaret ea. Genes. 2. Homo vltimus creatione, sed perfectius creationis opus, centrum totius vniuersi, & in quo omnes circumferentia, omnesque omnium rerum naturae coniunguntur, & praecipuum quod habent, con- tribuunt. Et proinde homo, qui orbis dominationem huma- nam susceperat, quae sociis & aequalis natura hominibus pre- esse debebat, rerum omnium cognitione ab initio in sui primordio ornatus a Deo fuit. Sciebat ille quid bonum erat in singulis, quamdiu superioris & creatoris & Domini mandatum obseruauit: illudque bonum sufficiebat ad bene imperandi tunc scientiam. Ceterum inuidia hostis, qui ob superbiam de loco praestantissimo beatitudinis praecipuus in abyssum impietatis actus fuerat, deceptus, voluit & malum cum bono cognoscere: sicque miser ille & nimium mulieri credulus, in se quid malum esset periculum fecit magna cum posterorum pernicie. Et ita boni scientia & lumen intelligentiae, quod ex pura anima mentem illustrabat, ab infecto malo anima in tenebras decidit, & veluti caeca cepit a malo in peius semper descere: sicque etas peior auis genuit nos nequiores, mox daturus progeniem vitio- siorem. Misertus est Deus huius humuncionis, & pluribus modis lapsam hanc fragilem naturam restituit, restituere suo pristino splendore aggressus est: intrinsecus mentes huma- nas excitando & illustrando, & extrinsecus plura praecipua per se & verbi sui nuntios praescribendo: & postremo loco mittendo filium suum vnigenitum, verum Deum, & carne assumpta verum quoque hominem, Dominum nostrum Iesum Chri- stum, qui voluntatem patris manifestius explanauit, & abscondita reuelauit, nostraeque seruitutis redemptionem operatus est & salutem, reconcilians nos Deo patri: atque simul bona praecipua quae obliuiscimus, cognitionem rerum & sui ipsius, nota fecit, ut Deum ipsum cognosceremus. Quamobrem ante Domini nostri Iesu Christi descensum de caelis, & assumptionem nostrae carnis, ante predicationem & legem eius, nunquam boni & aequi vera & perfecta cognitio haberi potuit: neque apud ipsos Iudeos, quorum ex parte maxima velata erat mens, & secreta & incognita erant mysteria illius familiaria. Quae postea palam facta, omnium figurarum velo & umbris depul- sis. Fateor tamen etiam nunc infinitam propemodum mul- titudinem inter mortales eorum, qui in errore antiquo & ce- citate inueterata degunt: & inter Christianos quoque sponte adhuc plures esse, qui peiores illis sunt. Verum tamen non ideo minus lucet diuinae sapientiae inter homines in bar, quod isti sponte caeci esse velint: nec solis splendore ideo deficit, quod qui- dam vias & fenestras eius radiis occludunt. Sed eo magis per- niciosiores, quod oblatam Dei notitiam consulto reiciunt vel sequitur ut recipiant, se parant. Expedita certe nunc boni & aequi ratio, vna regula concepta: ut omnia, quae cogitamus, di- cimus & facimus, sint Dei voluntati & mandati eius conforma. Hoc est praecipuum illud, si vis ad vitam ingredi serua man- data: quae consistunt in dilectione Dei & proximi. Ceterum quia difficile est aliunde hominem exuere, & quia plerumque quae meliora sunt probamus, sed deteriora sequimur, pluraque sunt, quae veluti nubes solis, sic mentem per affectus obnubi- lant, perturbationibus confundunt, & ex singularium negotio-

rum formis dubitandi causam dant, num voluntati Dei, quae nostra sunt consentiant, consueti sunt legislatores, principes, et magistratus spiritualis & secularis potestatis, qui voluntatem explicent pro modo occurrentis causae, cui prospiciendum est. Oritur autem causa dubii, vel a rebus ipsis, vel a personis, vel ab actionibus seu negotiis personarum, ut docuimus in libro de arte Iuris, cap. 41. Idcirco Ius quod tractare nunc instituimus absolutum omnibus suis membris, videlicet quod complectitur omnia iura diuina & humana, tres partes principales habet. Prior est de rebus, altera de personis, altera de actionibus seu negotiis compositis ex rebus & personis. Vna tamen methodo, Deo iuuante, prima mediis & vltimis conuincimus, ut partes omnes ordine naturae sese consequi videantur. Praeposimus res personis, non tanquam nobiliores, sed creationis & originis se- riem sequuti: primum enim creatae sunt res, dehinc personae, & postea negotia seu actiones prodierunt. Haec tria separatim pri- mum, ut simplicia: dehinc, ut composita ex substantia propria & accidentibus, quae in considerationem & questionem Iuris- consultis & legislatoribus venire possunt, Deo eodem iuuante, perstruabimur, ea naturali seruitate cofeccionem, ut vnus tra- ctatio ex altera nascatur. Cuius Syntagmatis imaginem paucis lineis compactam, memoriae causa offeram.

Prioris partis primus liber, res omnes tibi vnico rei nomine contineri generaliter explicat, & vnum id esse genus, c. 1. Postea diuidit in corporales, & intelligibiles seu incorporales: corporales in simplices, & compositas materia & forma: simplices in quatuor elementa. Et de his explicat elementa a seorsum ter- ram, c. 2. aquam, c. 3. & 4. aerem, c. 5. ignem, c. 6. prout in iure vi- surpantur: & distinctiones eorum, & haec ipsa quatuor statim simul, c. 7. Vnde fit transitus ad composita corpora, quae a quatuor elementis sunt: docentur modi compositionis physica rerum in indiuiduo, & mixtiones, confusiones, & ciuiles hominum com- positiones, c. 8. Compositione edocita, habes diuisionem composi- tarum rerum, in inanimatas, & animatas: & rursum earum- dem species, & quomodo iura considerant easdem, cap. 9. Ac- cedit incorporalium rerum membrum, & quae incorporales sint docet, cuius occasione & diuiduas & indiuiduas explicat, c. 10. Et haec tenus considero res ex substantia naturali, vel ex his, quae substantiam respiciunt: subinde accidentia occurrunt, quibus inter homines distinguuntur, & considerantur. Accidentium autem illorum praecipuum fundamentum est possessio & domi- nium verum, vel fictum, plenum, proprietas, ususfructus, & usus, quae explicat, cap. 12. Ut possessionis species, cap. 13. Et haec tractatio continuo parit res diuinas diuini & humani iuris, nempe questionem, quae sint in dominio seu possessione, vel iure Dei aut hominum, quas tibi distinguimus, c. 14.

Explicamus libro 2. res diuini iuris, sacras, publicas, pri- uatas, religiosas, & sanctas per 29. cap. habes inter sacras ex- plicatum de templis, cap. 1. fide catholica, cap. 2. de septem sa- cramentis, cap. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. de sacris lipsanis, cap. 12. religiosa caemiteria, cap. 13. & 14. Xenodochia, cap. 15. ferias, festa, cap. 16. vigilias ecclesiasticas, cap. 17. ieiunia, cap. 18. primi- tias, c. 19. decimas quadruplicis generis, c. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. ecclesiastica alia bona, c. 28. & sancta, portas, muros, ciuitatum, cap. 29.

Intertio res humani iuris, publicas, & vniuersitatis per- currimus: & inter publicas explicamus tributa & vecti- galia, eorumque originem, & rationem, cap. 2. 3. 4. de cano- ne, capit. 5. de oblatione, capit. 6. indictione, super indi- ctione, cap. 7. & 8. Et in singulari de portoriis, cap. 9. & aliis vectigalibus, cap. 10. de compendis quae applicantur fisco ex aliquibus rebus, de quibus etiam notionem tradimus, ut de thesauris, cap. 11. de contempdis hereditatum, albana- gii, vacantium bonorum, caput 12. viarum publicarum, cap. 13.

cap. 13. pascuorum, c. 15. confiscationum ex delicto, ca. 17. 18. 19. 20. de mari, de fluminibus publicis, cap. 14. de syluis & nemoribus, c. 16. de edificiis & operibus publicis, c. 21. de fontibus & aqueductu, cap. 22. quorum etiam aliqua possunt dici communia vniuersitatis, cap. 21.

Subinde expectabis in 4. lib. de rebus priuatis, quae singulorum sunt: insituiturq; sermo in eo de rebus quae liberae sunt, & quae seruiunt aut personis aut rebus aliis seu praedictis, cap. 1. & inibi de usu, habitatione & usufructu, & aliis commodis tribus perceptis ex rebus per personas, cap. 2. de usufructu natura & distinctione ab usu & eorum actione, ca. 3. in quibus constituantur, quomodo acquirantur & amittantur, cap. 4. & 5. de seruitutibus urbanis, Oneris ferendi, cap. 7. tigni immittendi, cap. 8. stillicidii immittendi, auertendi, ca. 9. alius tollendi vel non tollendi, cap. 10. luminum, cap. 10. & 11. protectus habendi, cap. 12. & aquam eiciendi, cap. 13. Item de rusticis, scilicet itineris, via, actus, cap. 14. aqueductus, cap. 15. aquae hantus, cap. 16. excipiendi aquam, cap. 17. Appulsus pecoris ad aquam, ca. 18. pecoris pascendi, cap. 19. arenae fodienda, calcis coquenda, vreta eximenda, cap. 20. & aliis, de constitutione seruitutum, cap. 21. de actionibus pro illis, cap. 22. de amissione illarum, cap. 23. Atque his anneximus earum rerum notionem, quam necessario cognoscit operis pretium est, pro explandis seruientibus rebus, de vicinis, cap. 24. de restitutione operis nocentis citra ius seruitutis facti, & remedia quod vi aut clam, cap. 25. de damno infecto, cap. 26. de operis noui nuntiatione, cap. 27. & quibus & a quibus nuntiatio haec fiat, cap. 28. effectum, ca. 29. & formas nuntiandi, cap. 30. & modos quibus nuntiatio distinguitur, cap. 31.

Iterum facilius doctrinae gratia, subdividimus alio libro, 5. res seruas aut liberas, in communes, confusas, & proprias, ca. 1. Et explicatis singulis, de communium agimus diuisione, seu de iudicio communi diuidendo, cap. 2. de diuiduo & indiuiduo, cap. 3. de familiae eriscunda, cap. 4. & finium regundorum iudicis, cap. 5. agitur.

Subiicitur deinde lib. 6. Aliud membrum rerum liberarum explicandum, & diuiduntur res liberae in allodiales, censuales, emphyteoticarias, & feudales, cap. 1. De singulis agitur strictim & remissive, de feudis in hoc libro latius, seu de rebus feudalis, & ea ratione instituitur methodica tractatio de finitione & diuisione feudorum, cap. 2. Et quae proprie feudales res, quaeue improprie, annotatur, quae dignitatis, quae noua feuda, antiqua, paterna, materna, hereditaria, realia, ligia, reata. Quae impropria feuda, ut non recta, franca, libera, habitationis soldatae de camera, de caeuena, guardia, Castaldiae, cap. 3. Et rursum, quae nobilia, ignobilia, cap. 4. Ecclesiastica, secularia, cap. 5. perpendimus, res quae in feudum dari possunt, stipendiaria & tributaria praedia, cap. 6. Et personas quae ex rebus titulos habent, & res diuersas indicant feudales, quae dant vel possident feuda, Imperatores, reges, duces, cap. 7. comites, cap. 8. marchiones, cap. 9. barones, cap. 10. castellanos, valuasores, valuasinos, vassos, cap. 11. mulieres, cap. 12. Et harum personarum aetates, legitimam vel spuriam naturalitatem, cap. 13. Modos constituendi vel acquirendi feuda, & inuestituram, & formam seu symbolum eius, cap. 14. Iuramentum fidelitatis, cap. 15. utilitates horum, cap. 16. successionem particularem, ca. 17. testamentariam, cap. 18. extinctionem vel ademptionem beneficij feudalis, cap. 19. negotia ingratitude, cap. 20. Finem quo reuertatur res feudalis, cap. 21. & controuersias & iudicia harum rerum, cap. 22. Et hic prioris partis operis huius constituimus periodum.

PERIOCHA IN SECVNDAM PARTEM.

Absoluta prima iuris parte de rebus, peruenitur ad personas seu homines, in quibus rerum corporatum & incorporatum fit coniunctio & epitome, ut docemus, & postea diuidimus sexu in masculinum & feminam, hermaphroditos, & eunuchos, quorum species, modum, & sanctiones, quae ad illos pertinent, explicamus, cap. 1. & 2. Nugas eorum, qui homines non Adamicos constituerunt, reprobamus: indicantes quae de nymphis, pygmis, satyris, sphingibus, tritonibus, & de similibus monstris animalibus hominis formam aliquantum referentibus, credendum sit, cap. 3. de lelibimis & fatidicis mulieribus.

Hisque praetermissis, ad Adamicos & veros humanos homines, constantes corpore & anima immortalis, sermonem lib. 8. referimus, adhibita prima & praecipua ex naturalitate seu ex coniunctione maris & feminae distinctione, quam vel legitimam vel illegitimam constituimus. Et ex legitima coniunctione naturali, filios absolute nasci, ex illegitima autem alterius generis partus ostendimus, videlicet, spurios, vulgo quae sitos, naturales tantum, incestuosos, nefarios, adulterinos, cap. 1. In his rursum legitimam coniunctionem, ut originem proli tractamus, de sponsa, sponso, & sponsalibus, cap. 2. Et cur praecedere sponsalia matrimonium seu nuptias soleant, cap. 3. qui quaeue per se vel per alios ea contrahant, cap. 4. quae horum qualitates, cap. 5. & quae accidunt sponsalibus, cap. 6. de arrha, sponsalitia largitate, donationibus ante nuptias, cap. 7. proxenetriis, osculo, c. 8. solutione sponsaliorum, c. 9.

Subinde lib. 9. de nuptiis agitur, de synonymis matrimonij, cap. 1. de finitione, institutione, ex vago concubitu, cap. 2. de coniunctione & consensu nubentium, & parentum illorum, cap. 3. de societate indiuidua, cap. 4. ritibus & speciebus uxorum, cap. 5. rationes introductarum nuptiarum, cap. 6. Et de personis quibus prohibentur propter aetatem, cap. 7. propter consanguinitatem vel affinitatem, cap. 8. quae occasione & consanguineas & affines personas declaramus, cap. 9. 10. 11. Et alias prohibitarum nuptiarum causas prosequimur, erroris furoris, frigiditatis, masculinij, cap. 12. & similes, cap. 13. Potissimum ecclesiasticarum personarum, cap. 14. de dissolutione & modis abeundi a matrimonio iuris natura, ciuili, diuini, & pontificij, cap. 15. & 16. de accessoriis nuptiarum, dote, paraphernis, & antiphernis, cap. 17. & 18. de oneribus matrimonij, cap. 19. & 20. Et aliis nuptiarum axiomatibus, cap. 21. de dote repetenda, cap. 22. vel non repetenda seu lucranda, cap. 23. de priuilegiis dotis ratione hypothecae vel caussarum aliarum, cap. 24. de donationibus inter virum & uxorem validis & invalidis, cap. 25. de repetitis nuptiis, & de his quae in illis nocent binubis, c. 26.

Decimus liber, aliud membrum personarum ex illegitima coniunctione natarum absolutum, & parentes & partus illegitimos declarat, agitque de concubinis, cap. 1. meretricibus, cap. 2. & illarum naturalibus, spuris, incestuosis, adulterinis, nefariis, cap. 3. & qui restitui naturalibus, & quibus modis legitimari possint, c. 4. Ad legitimos tantum subinde descendendo per spiritualem cognationem, c. 5. vel per adoptionem & arrogationem, c. 6. quomodo fiant breuiter tradens.

Vndecimus, postquam iam praecedentes personas veluti nascentes nobis proposuerunt, personarum veluti natarum qualitates prosequitur: & statum naturalem, gentium & ciuilem exhibet & distinguit liberorum seu ingeniorum seruatorum, liber-